

Funded by
the European Union

European Center for
Not-for-Profit Law

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ: ЯКІ ВИКЛИКИ ТА ПОТРЕБИ МАЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ У СФЕРІ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Під час війни в Україні гуманітарна допомога є критично важливою, адже вона рятує життя та задовольняє базові потреби людей, які постраждали від бойових дій. І саме організації громадянського суспільства виконують роль надавачів цієї допомоги, оперативно реагуючи на потреби населення, забезпечуючи доступ до їжі, ліків, теплого одягу та тимчасового житла, що стає критичним у ситуації масових руйнувань, та підтримуючи життєздатність громад у найскладніші часи.

З 16 по 30 вересня ми провели опитування серед громадських об'єднань та благодійних організацій, які надають гуманітарну допомогу в різних регіонах України та готові поділитись його результатами.

Опитування охопило 54 інститути громадянського суспільства, більшість з яких є представниками північних і західних регіонів, серед яких переважали представники Київщини та Львівщини. При цьому, більше половини опитаних є представниками саме благодійних фондів.

44% наших респондентів отримують від 51 до 100 звернень за гуманітарною допомогою на тиждень, а 22% — понад 1000 звернень. Опитані організації користуються різними пунктами пропуску для ввезення гуманітарної допомоги. Вибір митного пункту залежить від країни звідки прямує гуманітарна допомога. Здебільшого респонденти користувались пунктами пропуску на кордоні з Польщею.

Більшість організацій повідомили, що з Автоматизованою системою реєстрації гуманітарної допомоги (АС ГД) працює їхній директор або бухгалтер. Окремих працівників для цієї задачі в штаті немає. Автоматизована система реєстрації гуманітарної допомоги - це цифровий механізм обліку гуманітарної допомоги, який має на меті забезпечити прозорий облік отримувачів гуманітарної допомоги та вантажів. Для того щоб завести гуманітарну допомогу до України, організації мають зареєструватись в Системі. При цьому понад $\frac{3}{4}$ опитаних схвально відгукнулись про роботу АС ГД, більшість респондентів не мають

Promo-LEX
Advancing democracy and human rights

зауважень до зручності формування та подання звітності в системі та не потребують вдосконалення форми декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою. Квартал як оптимальний період для звітності визначили для себе більше $\frac{3}{4}$ опитаних. Хоча й не обходиться без ускладнень.

Так, п'ята частина організацій мали випадки, коли через недосконалість системи не вдалося ввезти гуманітарну допомогу. Зокрема, опитані скаржаться на збої в роботі самої системи. В деяких випадках АС ГД не зберігала дані і їх доводилось вводити заново, показники із введеного інвентаризаційного опису для формування звіту на їх основі не "підтягувались", також неможливо відкоригувати вже введені показники, їх необхідно видаляти і вводити заново, що є часозатратним процесом.

Щодо дотримання законодавства про гуманітарну допомогу державними службовцями у пунктах пропуску або на митних постах, то думки респондентів розходяться. Понад $\frac{2}{3}$ опитаних вважають, що проблем немає, проте частина учасників опитування все ж скаржаться на бюрократичні складнощі на пунктах пропуску, зокрема, працівники митниці не завжди ознайомлені із роботою АС ГД та діють на свій розсуд, в окремих випадках навмисно затягують процес оформлення гуманітарної допомоги ГД. Деякі працівники ДМС навіть дозволяють собі упереджене ставлення та коментарі щодо доцільності окремих видів гуманітарної допомоги. Таким, що потребує вирішення, також називають питання нерозуміння механізмів передачі-отримання кінцевими бенефіціарами гуманітарної допомоги.

Понад половина опитаних організацій ведуть внутрішній облік гуманітарної допомоги, яка зберігається у них на складах, у вигляді Excel таблиць, проте погодились би натомість використовувати АС ГД, як безкоштовну CRM-систему.

Також, більшість респондентів погоджуються, що для спрощення документообігу форма звіту про наявність і розподіл гуманітарної допомоги повинна співвідноситись із формою додатку ГД Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації.

Ключові висновки за результатами опитування:

- Регіональний розподіл свідчить про активнішу роботу з гуманітарною допомогою північних та західних регіонів, де лідирують Київщина та Львівщина;
- Благодійні фонди, яких більшість серед отримувачів гумдопомоги, продовжують отримувати значну кількість запитів на гуманітарну допомогу (51-100 на тиждень) навіть на третьому році повномасштабного вторгнення;
- Переважаюча більшість таких організацій не мала проблем із використанням Автоматизованої системи гуманітарної допомоги у своїй діяльності та із переміщенням гумдопомоги через митний контроль.
- Проте точкові проблеми із технічною справністю самої Автоматизованої системи та бюрократичні затримки на кордоні все ж трапляються та потребують вирішення;

- Для спрощення та покращення процедури ввезення гуманітарної допомоги більшість респондентів підтримують ідею використання АС ГД як безкоштовної CRM системи та відповідності окремих видів звітності між собою.

Опитування проведено Українським незалежним центром політичних досліджень в межах проєкту «CSO Meter: Empowered for Action» в рамках роботи Хабу Барометру ОГС в Україні за підтримки Європейського центру некомерційного права (ECNL) та фінансування Європейського Союзу. Результати опитування будуть використані для покращення законодавства про гуманітарну допомогу. Наша організація продовжує збирати відгуки громадського сектору щодо роботи АС ГД і готова допомагати вирішувати проблеми, з якими стикаються інші організації. Дякуємо всім, хто взяв участь в опитуванні. Спільно ми можемо вдосконалити процеси надання та отримання гуманітарної допомоги! ■